

Rippl-Rónai Múzeum

Néprajzi Szakág

Együd-hagyaték

Leltári szám: RRM_EA_A 167.19.

Sonogyi nyelvtan 2.

Lakodalmi dalok
65 dal

2./ Sej,ülj fel kocsis a magos ülésedre,
Onnan vágj a Rigó lovad fölébe,
Hadd álljon ki a faluba mindenki,
Sej,a menyasszonyt sajnálja-e valaki.

-
Baram kislá jól meggondolt magadat,
Hova teszed le a lányi sorodat,
Somogygeszti oltár elé saj-haj,leteszem,
Onnan többé soha föl nem vehetem.

-
/táncszók/

Aki minket meggyaláz,
Az legyen pokolba kanász!

-
1. Kocsira ládám,kocsira párnám,
Magam is fölülök,
Én édes dajkám,szerelmes mátkám,/anyám?/
Tőled már elvisznek.

-
Kaposvár,Tölösi Györgyné,1928.

Happ,édes rózsám,a padlódeszkán!
Nem leszek én többé koszorusleán,
Ha leszek is,leszek,menyasszonyleszek,
Vőlegényem mellett bokréta leszek.

-
Kocsira ládát,melleje párvát,
Magam is fölüllek.
Ej,anyám,anyám,kegyesszüldődajkám!
De hamar elvisznek.

Táska,bera család

-
Édös,kegyes göndör hajam hova lettél,
Talán bizony a konty alá tekerdtél?
Oda bizon,oda én,le sem ereszkedem én,Soha többé.

Szenta,Takács János,1905.

-
Édesanyám,adjon Isten jó estét!
"eghoztuk a barna,piros menyecskét,
De nem azért,hogy én aztat szeressem,
Édesanyém könnyebbségét keressen.

Kupavári cigányasszony,Orsósné

-
Muzsika szól hangossan,
Lábom járja módossan,
Kérem alázatossan,
Kérem násznagy urakat,
Kerítsék ki utamat,
Kerítsék ki kezenre
Kerítsék ki lábomra
A mi menyasszonyunkat

Sántos,Papp István,1900.

Ezt a kislány esküvőre kísérik,
A fátyolát a fejére feltesszik,
Göndör haja ráomlik a gyenge vállára,
Jaj, de hamar elmúlik a lánysága.

Ezt a kislány kísérnék esküvőre,
De elveszett a karikagyűrűje,
Ég a gyertya, alótte a magas feszület,
Barna legény nem esküdök meg veled.

Lám, megmondtam, ne végy el, ne végy el,
Nem győzől el sejemkeszkenővel,
Kettő kell a fejemre, nyakamra,
Harmadik a karcsú derekamra.

Még azt mondják a koppányi legények,
Hogy vidékről hoznak szép feleséget,
Hoznak bizony ojjat, mint a bitófa,
Keze, lába ugy áll, mint a sodrófa.

A koppányi gyöngyvirágos temető,
Eszembe jutott a régi szeretőm,
De hiába jutották az eszembe,
Már minálunk régen el vagy felejtve.

Az én szoknyám simára van vasakva,
Nem vagyok én a lányokna az alja,
Vagyok ojjan, akiért te elhagytál,
Szébb legény a szeretőm, mint te voltál.

Sokat arattam a nyáron,
Keveser hálтам az ágyon,
Hol erdőbe, hol mezőbe,
Hol a tarló közepébe.

Jaj, de szépen muzsikálnak,
Az én kedves Mariskámnak,
Most viszik az esküvőre,
El sem bucsuzhattam tőle.

Jaj, de szépen harangoznak,
Az én kedves galambomnak,
Most viszik a temetőbe,
Meghasad a sívem érte.

Nem ottam én ma egyebet,
Csak egy kőszög aludttojot,
Azt is csak ugy kanál nélkül,
Meghalok a babám nélkül.

Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 936.

Édesanyám adjon Isten jó estét!
Meghoztuk a piros barna menyecskét,
De nem azért hoztuk, hogy őt szeressük,
Édesanyám könnyebbségét keressük.

Édesanyám, adjon Isten jó napot!
Meghoztuk a pántlikás kis kalapot,
Pántlikámat százfelé fujja a szél,
Köszönöm babám, hogyeddig szeretted.

Mosdós/Homokmégy/, Somogyi Jenőné, 1945.

Sej, édesanyám, adjon Isten jó estét!
Meghoztuk a barna, piros menyecskét,
Nem azért hoztuk, mi, hogy őt szeresse,
Hogy az édesanyám könnyebbségét keresse.
Sűrű, sötét felhők vándorolnak az égen,
Maradásom nincs ezen a vidéken,
Az van írva a vándorló felhőkbe,
Szerettelek babám, Isten veled örökre.

De nagy bánat fogta el a szívem vasárnap,
Más kislánnyal hirdették a babámat,
Még pénteken nem hitzem el valóban,
Hogy ne legyek babám veled a kézfogóban.

Sej, édesanyám, adjon Isten jó estét!
Meghoztuk a barna, piros menyecskét... stb.

Mosdós, Rózner Józsefné, 1952.

Barna kislány akkor sir,
Mikor koszoru van a fején.
Mén az Isten házába,
Rágondol a lányok sorára
Olvasója, imádságos könyve van a kezébe,
Páros csillag az égen ragyog a fekete szemében.

Beizentem a szeretőm anyjára,
Fehér vánkost varraszon a lányának,
Fehér vankos, slingütt legyen a széle,
Égszínű szalag legyen a befűzője.

Mosdósi asszonyok.

Kedves édesanyám, ha elér a bubánat,
Temessenek egy sírba a babámmal,
Síromban is ülelem a babámat,
Kedves édesanyám, megköszönöm magának.

Jaj, de nehéz bánat fogta el a szívemet,
Más kislánnyal hirdették a nevemet,
Még tegnap se hittem volna valóra,
Hogy ne menjek babám veled a kézfogóra.

Sűrű sötét felhők vándorolnak az égen,
Maradásom nincs ezen a vidéken,
Az van írva fel a vándorfelhőkre,
Szerettelek babám, el kell válni örökre.

Sej, árvacsálán csipta meg a kezemet,
Barna kislány csalta meg a szívemet,
Barna kislány ne csald meg a szívemet,
Sej, én akartam megcsalni a tiedet.

Szenna, Feket József, 1888

Mért nincs minden lánynak kut az udvarába?
Terebáj diófa pitvarajtájába,
Terebáj diófa, bodor a levele,
Mért nincs minden lánynak igaz szeretője?

Gelencsér Sándor, 1895.

Esik eső, szép csendessen csepereg,
Barna kislány szobájába kösereg,
Ki-kinyitja szobája két ablakát,
Ugy hallgatja az eső suhogását.

Berzence, Sánta Vendelné, 1896.

Sej, édesanyám, agyonsietn jó estét,
Meghoztuk a barna piros menyecskét,
Nem azért hoztuk mi, hogy őt szeresse,
Hogy az édesanyám könnyebbségét keresse.

A mosdósi templom előtt álldogáltam egyedül,
Arra jött a kisanygalom, elkerül,
Hogy is lehet egy legénynek kőből a szíve,
Hogy a kedves szeretőjét kitagadja belőle.

A mosdósi kertek alatt fojik el a kanális,
Ne menj arra kisanygalom, mer elvisz,
Elviszi a pörgeszélű picit kalpalpod,
Mivel köszönsz édes rózsám, agyonásten jó napot.

Nincs énnékem diófából görbe lábú asztalom,
Nincs énnékem Kismosdóson galambom,
Maj lesz nékem diófából kerek-asztalom,
Lesz még nékem Kismosdóson kökényszemű galambom.

Mosdósi asszonyok

Vetettem iboját, várom kikelését,
Várom a szeretőm eljövételését,
Kikelt az iboja, de nem az a teljes,
Eljött a szeretőm, de nem a szerelmes.

Istenm, Istenem, nem tudom micsináljak,
Nem tudom kicsalni szívét a babémnak,
Bár akármit ígér, fogadom, elveszem,
De semmit nem használ az aranyos beszédem.

Hallottam kedvesem, hogy megházasodtál,
Áldjon meg az Isten, ha jobbra találtál,
Áldjon meg az Isten tizenkét gyermekkel,
Pénzen vett kenyérrel, szájha feleséggel!

Buzsák, Kovács Jánosné, 1900.

Tul az uton megy egy legény de nyalka,
Szedett gatyá,fodros ümög van raját,
De szeretném édesanyját napamnak,
De még jobban édes fiát magamnak,
Haj,te legény,mér jársz ojjan hegyessen?
Annál hitványabb ember lesz belőled,
Mennél högyesebben állaz a túske,
Annál nagyobb letörik majd belöle.

--
Mesztegnyői asszonyok

Szérül van a kisangyalom háza,
Végig kilátszik a szalufája,
Szalufára rászállott egy fecske,
Azé vagyok karádi menyecske.

Jaj,de sokat sirta-rittam kisleánykoromba,
Ki köti be a fejemet menyecskekoromba,
Édesanyám nézi,könnyes szemmel nézi,
Mikor azt a bécsi sejenkendőt a fejemre köti.

Karád,Pávakör asszonyai

Árvacsalány csipte meg a kezemet,
Árva jegény csalta meg a szívemet,
Árva jegény ne csald meg a szívemet,
Én akarom megcsalni a tiedet.

Fehér szőlő nem lesz többet kadarka,
Most vagyok a szeretőmmel haragba,
Haragszik, mer nem szól hozzám egész nap,
Este későn páros csókot osztogat.

Kimentem a sejemrétre kaszálni,
De nem tudtam én a rendet levágni,
Mert nem láttam a sok sárga virágot,
Régi babám most kivalunk el egymástól.

-
Nincs zsebkendőm, nincs zsebkendőm,
Babám adhatnál egyet,
Négy srakába, de négy sarkába
Varrd bele a nevedet.
Fujja a szél, hadd libegjen
Sej, hadd lobogjon a széle,
Most tudják meg a kismosdósi lányok,
Hogy kinek van szeretője.

-
Sej, uj a kendőm, el akarom viselni,
De az anyám nem akarja engedni,
Engedd anyám, nem a te pénzed ára,
Sej, én keresem a sárkánytói határba.

Sej, uj a kendőm, el akarok viselni,
De az anyám nem akarja engedni,
Engedd anyám, csak még egyszer kötöm föl,
Sej, jövő őszt a gyöngykoszorút teszem föl.

-
Mosdó, Pávakör tagjai

Sej, anyám, anyám, kedves édesanyám!

Te voltál a fölnevelő dajkám,

Fölneveltél engem ekkorára,

Sej, de nem tudod, kinek a számára.

Sej, mikor engem bölcsőbe rángattál,

Fejem fölött sok könnyet hullattál,

Ha én aztat vissza nem szolgálom,

Sej, áldjon meg az Isten, azt kívánom!

Tapsony, Barabás Lajosné, 1883.

-

Sej, elmondhatom, Istenem, Istenem,

Jászba borult az egész életem,

Jászba borult fölöttem a magos ég is,

Sej, de kit szerettem, az hagyott el mégis.

Sej, édesanyám, kedves édesanyám,

Te voltál a fölnevelő dajkám,

Fölneveltél engem ekkorára,

Sej, de nem tudom, kinek a számára?

Tapsony, Bán Farkas József, 1898.

-

Menj el, menj el, ha már egyszer elindultál,

Ha már engem megszomorítottál,

Ird föl a nevemet a sapkád elejére/Ésebkendő szélére/

Ha felteszed babám, én jussak eszedbe.

-

Udvaromba rostájják már a buzát,

Hátrafelé fujja ja szél a polváját,

Hátrafelé fujja ja szél a rózsás delénkendőm,

Nem tagadom, hogy voltál a szeretőm.

Udvaromban van egy bokor rezedá,

Legén legyen aki azt learatja,

Learatja hideg ősszel a harmat, a harmat,

Válaszottam szebb szeretőt magamnak.

Berzence, Sánta Vendelné, 1895.

Sírt az anyám ,amikor én születtem,
De még jobban,mikor menyasszony lettem,
Sírhat sz anyám,nemsokáig leszek a tied,
Barna legény köti le a szívemet.

Rózsa,rózsa,ha leszakítanálak,ú
Mit mondanál babám,ha elhegynélak,
Azt mondanám,áldjon meg az igaz teremő,
Mert nem voltál igaz szívű szeretőm.

Csurgó,Borbély Teréz,1913.

Beállt már a kocsi az udvarunkba,
A menyecskét pakulják a kocsira,
Édesanyám köszönöm a fölnevelését,
Hazagyűvők,megcsókolom a kezét.

Édesanyám akkor kezdett siratni,
Mikor a kocsira kezdtek pakolni,
Édesanyám,ne sirasson engemet,
Barnakx legény köti le a szívemet.

Csurgó,Borbély Teréz,1913.

Nem ám az az asszony,kienk sok lúdja van,
Hanem az az asszony,kinek szép lánya van,
Szépen fölneveli,szárnyára engedi,
Könnyes szemmel nézi,mikor más öleli.

Buzsák,Horváth Ferencné,1906.

Elsárgult a fügefalevele, ej, hideg akar lenni,
Elhagyott a kedves kisangyalom, ej, nem kar szeretni,
Szeress lisangyalom, hogy ne legyek árva,
Meg ne tudja odahaza senki, mér van a szívem gyászba.
Gyászba van az, gyászba, tiszta feketébe,
Megátkozott a szeretőm anyja, sej, nem tom, mi a baja,
Ne átkozzon engem a szeretőm édesanyja,
Mer én azt a göndörhaju fiát, ej, nem szerettem soha.
Ha szerettem volna, nagyobb hírevolna, :/:
Az igali fényes oltár előtt Vele megesküdtem volna.

Igal, Máté Józsefné, 1905.

Jaj, de magas, jaj, de magas
Az igali templom tornya,
Egy szép barna kislány
Esküszik alatta,
A két ujját teszi rá a feszületre,
Ugy esküdik meg egy vidéki legénnyel.
Jaj, de széles, jaj, de hosszú
Az az igeli főutca,
Köröskörül nyílik benne
A piros rózsa,
Körös-közepébe nyílik egy szép sárga,
Isten veled kisangyalom utoljára.

Igal, Csécs Ferenoné, 1922.

Dusnóták

Bimbiláti-bumbuľáti,
Most iszik a Vince bácsi,
Bimbiláti-mumbuláti,
Igyék hát a Vince bácsi!

"Lakodalomban, disznótorba, pincészeren stb. szokták énekelni a
férfiakkal ivás előtt"

Törökkoppány, Sümegei Györgyné, 1936.

+ Lásd a Nőv. utólat & a udvarhelyi ivástól.

Noé-nóta

Mikor Nójé, mikor nójé a szőlőt ültette,
Akkor még a bogyót nem ismerte,
Nójé mondja, már magüregbűtem,
De még ijjen jó bogyót nem üttem,
De még ijjen, de még ijjen jó bogyót nem üttem.

Másodszor is szól az Isten, édös fiam, Nójé!
Itt a jó bor, kóstolt meg hát, jó-é,
Nójé mondja, iszom röggel ótta,
Igyál fiak, van még a hordóba,
Igyál fiam, igyál fiam, van még a hordóba!

Harmadszor is szól az Isten, édös fiam Nójé!
Itt az óbor, kóstold meg, hogy jó-é!
Nójé mondja, ihaj-tyujah Sári!
Három Isten kezdek én már látni,
Három Isten, három Isten kezdök én már látni.

Somogyudvarhely, Jakab Gézáné, Székely Margit, 1913.

/Dusnóta/

Bimbiláti-bumbuláti,
Most iszik a Vince bácsi,
Bimbiláti-bumbuláti,
Igyék hát a Vince bácsi!

"lakodádalomban, pincészeren, disznótorba is szokták énekelni"

Törökkoppány, Sümegi Györgyné, 1936.

Jézus is a jó bort szerette,
Pista fiát maga mellé ültette,
Pista iszik, Jóska örül,
Hogy a sor majd órá lerül,
Le, le, le, levele,
Le, le, le, levele!
Válják egészségedre.

Somogyudvarhely, Peterdi Józsefné, Luka Erzsébet, 1912.

Menyasszonybucsuztató

Zeng bucsuszavam, hullanak könnyeim,
Tőletek válok meg kedves jó szüleim,
Lesz ma fogadalma a menyaszonyi párnak,
Ki már az elindulást alig hogy várja.
Mig hát elindulnánk a templomi utunkra,
Szenteljünk most néhány szót a bucsura.
Mert méltó, hogy ijű utra indulunk,
Isten, ember előtt hiven beszámolunk,
Máshoz bucsuzik édes szüleitől,
Szibéből szeretett jó tesvérjítől,
Szóllana, de nem tud, látom bus arcáról,
En tehát elmondom, mit elméje gondol.
Legyünk türelemmel, egész kompánia,
A házasságról, a szünión meg ott háttul, Eljen!

A szent házasságot maga Isten szerzé,
Maga Isten adta Évát ádám mellé,
Hogy legyen hü társa örömben és bajban,
Mindzet Mózes könyve hiven elénk adja.
Nincs is ám, mint kinek van hü felesége,
Mert a hü feleség a ház éke, gyöngye,
Vig öröm és áldás száll vele a házba,
S szépen kivirágzik a boldogság fája.
A rideg legénynek unalmas az élet,
Nincs kivel megossza, ha jó kedve éled,
És nincs, ki vigasztalja, ha meggyün a gondja,
Nincs, ki ékes szókkal kedvességet mondja,
Azért hát legények, kinek nics még párja,
Tegyen föl mielőbb Jutkára, Évára.
En is gondulkodok már régutta felöle,
Majd talán végre lessz is majd belöle.
Csakhogy az ám a fő, a jó asszony ritka,
Ezért tudom, sok nő áll ki velem sikra,
No, de nem bánom én, ha szemem kiássák is,
Mégis kimondom, hogy némell asszon rosszabb, mint az áspis.
Dühös, mint a sárkán, kelepel a nyelve,
Jaj annak a férjnek, aki ijjet nyer el!
Duzzog, pörül, dörmög, savanyu az arca,
Mint a ma szakasztott éretlen vadalma.

Tudjuk, e világot Isten teremtetten,
 Mindenféle jóval felékesítette.
 Embert is teremtett, Ádám volt a neve,
 A Paradzsomba szépen elhejjezte,
 Boldog is volt Ádám, nem volt semmi dolga,
 Ehetett, ihatott, mi kedve tartotta.
 De úgy is megesett, ami mással szokott,
 Hogy egyesegyedül néha unatkozott.
 Kereste is párját, hej, de nem találta,
 Az egek Urához nagyokat sóhajta.
 Mi bajod van Ádám? szólott hozzá Isten,
 És felelé Ádám, az hogy párom nincsen.
 Mert kegyelem Uram! szép e világ nagyon,
 De egyedül élni, hadvem ellen vagyok.
 Nincs, akihez szóljak, kivel beszélgessek,
 Inkább vedd el élttem, minthogy magam legyek.
 Megharagvók az Ur e kívánság miatt,
 Szólt, s ezért elveszed méltó jutalmadat.
 Ádámra méjséges méj álmot bocsájtott,
 Oldalbordájából kivett egy darabot.
 Abból alkotta a gyönyörű Évát,
 Szegénynek, gazdagnak egyformán ósanyját.
 Volt márki Ádámhoz szóljon és beszéljen,
 Volt, kinek a nyelve fojton kerepeljen.
 Volt, ki a fejéhez vagdossa fazekát,
 Falat, gyurótáblát, kefét, tányérokat.
 Volt, ki seprőnyéllel keritgesse hátát,
 S akkor is zavaraj, ha görcs huzza lábát.
 És könyörgött Ádám, amit adtál, vedd el!
 Vagy áldj meg Uram, engem birkatürelemmel.
 És beteljesedett Ádám kívánsága,
 Birkatürelemmel az Ur megáldotta.
 Hogy szarvát is hordja egynémej utódja,
 Azt már nemcsak én, de sok ember tudja.
 Ádám természetét öröklé, fojtatá,
 E szép két lánynak is eljövendő párja.
 Mert hogy mind a kettő elveszté az eszt,
 Nem vésték eszükbe Ádámnak esetét.
 Ha elvesztették is, van-e abban csoda,
 Mikor mind a két lány tündérszép Ilona.
 Az egyik szőke, a másiké barna,
 De hogy mindkettő szép, mindenki láthatja.
 Kérem szépen ezért a ház tiasztel urát, Hogy e két szép lánynak adja ki a
 Nem hiányzik másnak beleegyezése, Hogy beszédemnek lagzi jussát.

Mosdás, Othmanovics István le
 Polosai, Kibátlat, (18. e)

Harvák Ferenc, 1938

(Lakodalmi köszöntők/ Templomba menés előtt)

Örömmel vár rád rám e szent reggel,
Kedvem üdvözlí ártatlan szívemmel.
Mert a keblemet szorongás fogja el,
Mert a házasságot utjára lépek fel.
Hosszu az én utam, amejre indulok,
Azér jó Istálem tehozzád fordulok.
Tőled buzgó szívvel kegyelmet esdeklek,
Mert áldást, békét csak tőled nyerhetek.
Azért hát ne hagyj el, légy velem,
Bocsásd meg ellened elkövetett vétkem.
Es, akik itt jelen vattok, rokonim, tesvörim,
Ti is kísérjétek az Isten házába.
Kérjétek az Istent értem imádhozva,
Hogy bő áldását adja szent házasságomra. Ámen.

"ezt én mondtam, mint első vőfény a templomba menés előtt a
lány búcsúztatására"

Beleg, Tamás Ferenc, 1891.

Amikor a menyasszonyt visszakisérik

Ime, megérkeztünk, elértük e házat!
Az Isten hintsen rá sok boldogságot!
Meghoztuk a szép menyasszonyt,
Isten áldása szálljon a fejükre,
Szálljon azonban mindnyájukra,
Kik most itt vagyunk, mert ennél,
szebbet, jobbat nem is kívánhatnék.
Az Isten áldása szálljon a fejükre!

S. Vár, Vén havd 4 Jmé, 1907

menyasszony megérkezése

Ime, megérkeztünk, elértük a házat,
Nyujtson Isten áldást fejükre sok szívet.
Ime, szép menyasszonyt ide meghoztuk,
Az Isten oltára előttül verettük, meghoztuk. Éljen!

Menyasszonybucsuztató

Tiszteletre méltó ide gyült szép sereg!
Rokon atyafiság és más idegenek!
Kivánnák én csöndet, ha meghallgatnának,
Hadd vihessem végre, amiért fáradtunk.
Engedje az Isten, hogy amiért jöttünk,
Elvihessük velünk választott kedvessünk.
Készülj hát virágszál új szállásod felé,
Mer a nap is elmegy a zenészek felé.
Szállj ki szüleidnek forró kebeléből,
ADD ide akezed, megfogom szivemből.
Isten rendelte a szent háuasságot,
Rendelése után várunk boldogságot.
Öbenne megbizva jöttünk ide is el,
Hogy szerencsések elnnénk minden lépésünkben.
Mer a házasság az ojj ut, ki azon hallad,
De sok örömrre, de bánatra is fakad.
Boldog, ki midőn az örömrózsát szedi,
Ha van annak tövisse, azt könnyen megfejtheti.
Tehát, ki a házasság szent utjára indul,
Annak elsőben azt adom tanácsul,
Az egyörök Istent segítségül hívja,
Mert csak akkor leszen boldog, biztos utja.
Kedves édesanyám! fogd meg az én kezem,
Mert tőled elválásom esik nagy nehezen.
Bárcsak a teremő aztat vinné végbe,
Hogy édesanyákat élve vinné égbe.
Ott fizetném meg a fáradtságát,
Mellettem való dajkálkodását.
Hol vagy édesapám? de szomorú vagyok,
Fáj az én szívem, ha tőled elválok.
Mert tán jobb volna siromba beszállni,
Mint tőled jó apám e percben elválni.
Szomorúan esik tőled elvállásom,
Nem tudom, hogy mijjenlesz az új szállásom.
Édesapa nélkül való maradásom,
Idegen szármáyak alatt való nyugovásom.

Kedves testvéreim! fogjátok meg kezem,
Mert tőletek elválásom esik nagy nehezen.
Tartson Isten bennünket ezután is, testvéri szeretetben,
Legyünk jók egymáshoz az egész életben.

Kedves leánpajtásim! akik itten vagytok,
Kik itt körülöttem könnyes szemmel álltok,
Szép koszorutokból ime most elválok,
Nektek az Istentől minden jót kívánok!
Boldogság mezején sok rózsát szedjete, ~~szedjete~~
Egykor ti is pároséletem éljete.

No, mont lányok! nézzétek a szarkát,
Merre tartja farkát,
Onna várjátok szép mátkát.

Isten veletek, alsó, felső szomszédok,
Barátok, rokonok, és kik ide fáradtatok
mint jóakaróim!
Kívánok nektek is az Istentől minden jót az életbe,
Engem pedig eresszete férjemmel hiszsu utamra!

Baté, Horváth Ferencné, 1915.

Menyasszonybucsuztató

Mielőtt elvinnán e ház virágszálát,
Hadd mondjam én el ah ő bucsuzását,
Ő folytatja a síró zokogását,
Azér én mondom el szive sóhajtasát.
Mert bucsuzásomnak most leszen kezdése,
Legyünk csendességben, még leszen végzése.
Zeng bucsuszavam, hullanak könnyeim,
Mert tőletek kell elválni édes jó szüleim,
Kik kicsikoromtól együtt neveltetek,
És ha baj ért, ágyamhoz együtt léptetek.

Most tehozzád fordulok kedves édesapám,
Hulló könnyeimtől elborul az orcám,
Mielőtt atyai házadból kilépek,
Tőled térdrehullva bocsánatot kérek.
Bocsánatot kérek, ha megbántottalak,
Jóságodér sokszor megszomorítottalak,
Az Istenre kérlek, bocsásd meg vétkeket,
Hogy el ne veszítsem én szegény lelkeket.

Hát, neked mit mondjak kedves édesanyám,
Ki voltál e korig felnevelő dajkám.
Te mindig szerettél, ápoltál, neveltél,
A jóra tanítottál, a rossztól intettél.
Értsem, bármit kellett, a te szíved kiállta,
De most ütött az elválás órája.

Nem menek el messze, csak más utra térek,
Ezért alázatos szívvel bocsánatot kérek.
Bocsánatot kérek, ha megbántottalak,
Jóságodért sokszor megszomorítottalak,
Az Istenre kérlek, felejtsd el vétkeket,
Hogy el ne veszítssem én szegény lelkeket.

Jó leánytársaim, kik itt jelen vagytok,
Leánykoszorutokból én már leszakadok,
És a jövőben nektek is egy jó férjet kívánok!

Jó szomszédok, rokonok és mindenkinek sok jót kívánok!

Torvaj, Hammer Károly, 1939.

Menyasszonybucsuztató

Szünjön meg hegedük zengése,
Csendüljön sarkantyuk pengése,
Mert bucsuzásomnak most leszen kezdése,
Várjanak csendességben, még leszen végzése.
Zeng bucsuzó szavam, hullanak könnyeim,
Mer tőletek válok el drága jó szüleim,
Kedves édesanyám, mielőtt indulok,
Könnyező szemekkel kebledre borulok,
Bocsánatér esdek kedves, édesanyám,
Ha megbántottalak valaha életemnek fojtán,
Az Istenre kérlek, bocsásd meg vétkeimet,
Hogy el ne veszítsem szegény bűnös lölkömet,
Ki édes tejével tápláltál emlődnék,
Most át kell engedni tőtkos jövődőnek,

Kedves édesanyám, tudom, mint szerettél,
Mint gyenge virágot ápoltál, neveltél,
Jóra tanítottál, rossztól féltettél,
Most pedig szárnyamra eresztél,
Áldjon meg az Isten ezekért,
Bő áldásba részesítse élted,
Holtod után pedig vigye fel lelkedet,
Az örök életbe, adjon mennybe helet!
Jó leántársnőim, tőletek bucsuzok,
Könnyező szemekkel körülöttem álltok,
Igy szép koszorutokból kiválok,
Azért az Istentől minden jót kívánok!
Adjon az Isten nektek is oj szívet,
Hogy megértsétek hü szerelmeitek!
Kedves alsó, felső, jószívű szomszédim!
Kik jelen vattok, rokonim, barátim!
Éldjon meg az Isten benneteket,
A földön fejenkint, hogy ne érezzetek
fájdalmat és kint.
Az ittmaradóknak kívánok jókedvet,
Nekünk utasoknak boldog megérkezést!
Ezzel agyonisten jócakát,
Visszük a Klárikát!

Hosszúviz, Wimmer Viktor, 1907.

Násznagy-köszöntő

Szöröncsés jó reggelt násznagy uraméknak!
Végére jutottunk hosszú utunknak,
Alázattal kérjük a jelenvalókat,
Hogy hallgatnák meg jelen szavaimat.

A mi kis seregünk idekint vagyon,
A hosszú ut alatt elfáradt nagyon,
Fogadják őket szíves, vidám hajlékukba,
Részesítsék őket szép mulatságokba.

Bucsuztató

Tisztelt násznép! halljunk egy pár bucsusztót,
Mielőtt itt hagynánk e tisztelt házat,
Mert illő, ha ill utra indulunk,
Isten és ember előtt hiven leszámolunk.
A mi kedves menyasszonyunk is em módon szólna,
Ha szíve érzelmeitől szavakhoz jutna,
E mondok helette, mit elméje gondol,
Ijenformán van, látom bus arcáról,
Örömmel viradt fel rám e szép reggel,
Örömmel üdvözlöm ártatlan szívemmel,
Keblemet most nagy bánat fogja el,
Mer a házaselet utjára lépek fel,
Hogszu az én utam, amekre indulok,
Édes Jézusom, tehozzád fordulok,
Buzgó szívvel tőled kegyelmet esdeklek,
Mert segélt és áldást csak tőled nyerhetek.
Ó, kérlek, ne hagyj el nehéz sorsomban,
Szent fiaddal együtt áll mellettem nyomban,
Mert most változik át életemenek utja,
Vagy sirig öröme vagy örkös bura.
Azért kérlek, ne hagyj el, bocsásd meg
elkened elkövetett vétkem,
Hogy boldog legyen az én páros éltém,
Édes Jézus, maradj holtig vélem!

Most már hozzátok fordulok drága jó szüéim,
Akik jelen vattok, rokonim, testvérim,
Kisérjete el ti is az Isten házába,
Kérjétek az Istent értem imádkozva,
Hogy adja bő áldását szent házasságomra.

Induljunk el a Szentháromság nevében,
Ezen a nehéz uton vezéreljen Isten!

Hosszúvíz, Wimmer Viktor, 1907

Kedves vendégsereg! egy-két szóra kérem,
Egy pár szót indítottok, komoly véget ére,
Egymás irán való igaz szeretettel,
Isten, ember előtt való szép élettel,
Tess ma fogadalmat menyasszony és párja,
Ki az elindulást, már alig hogy várja.
Minthát elindulunk erre a nagy utra,
Szenteljünk néhány szót mostani bucsunkra.
Mert méltó, hogy midőn ily utra indulunk,
Isten, ember előtt hiven beszámolunk.
Most a hegedűknek némuljon zengése,
A sarkantyuknak is szűnjön a pengése!
A bucsuzásomnak most leszen kezdése,
Legyünk türelemmel, míg leszen végzése.
A menyasszony bucsuzik édes szüleitől,
Szívéből szeretett jó testvéreitől,
Szóllana, de nem tud, látom bus arcáról,
Én tehát elmondom, amit ő most gondol,
Édesapám, szóm hozzád fordítottom,
Bucsuzó beszédem zokogva indítottom,
Köszönettel veszem apai voltodat,
Hogy ápoltál engem, mint kedves leányodat.
Az egetnek Ura te öregségedet
Gyámolítsa érte te szép vénségedet.
Áldjon meg az Isten, szívemből kívánom,
Ezzel befejezem tőled bucsuzásom.
Édesanyám, mikor tehozzád beszélek,
A szívemben akkor nagy fájdalmat érzek,
Tenéked köszönöm, hogy e földön élek,
És hogy fölneveltél, hálás leszek érte.
Te irányítottad ide is utamat,
És leülted lelkemről minden bus gondomat.
Isten rendelése, hogy tőled elváljak,
Választott férjemmel külön uton járjak.
De azért lelkemben mindig veled leszek,
Írántad aztán és mindenkor érzek.
És ha bár tetőled más uton halladok,
Mégis mindenkor hű lányod maradok.

Légy szerető anyám, bár nem leszekm veled,
Áldja meg az Isten minden lépésedet!
Hajadon pajtások, barátnéim, lányok!
Bucsuzásom közben hozzátok is szólok,
Adja a teremő, ki gondol ránk sokat,
Találjátok meg ti is hamar párokat.
Kivel járjátok utatokat és boldogság
mezején szedjék virágukat.
Hogy ez igaz legyen, én is esedezem,
Szeretett lánytársak az Isten veletek!
Most pedig zenészek, tihozzátok szólok,
Azonnal huzzátok az induló marsot!

Berzence, Géczi István, 1932.

Búcsú az anyától

Ha megbántottalak, a Krisztus sebére
Bocsáss meg az ő kiontott vérére,
Engem, mint gyenge virágot hűn ápoltál,
Okossan neveltél, a jóta tanítottál,
Fogadd hálás köszönetem drága jó anyám,
A jó Isten áldása szálljon reád!

Búcsú a lánybarátoktól

Megjött már az óra, hívnek a harangok,
Búcsúzzatok jó leánytársaim,
Kik eddig voltatok, szép koszorutokból,
Szép koszorutokból ime most megválok.
Az Istentől néktek minden jót kívánok,
Adjon az Isten néktek hű párt,
Szívből szeretett hűvestársat!
Elviszik a lányt, mind szép hajadont,
Visszahozzuk, mind szép menyasszonyt.

/Néha tréfásan is búcsúztatták/

Kedves jó leánytársaim!
Tudom, míg köztetek voltam,
Sok minden/viccet/ követtem veletek,
Alsó, felső szűrűskerig köröttem voltatok,
Most tetőletek is megválok,
Az Isten áldása sokáig táruljon tereátok!

Mikor a menyasszonyér mennek

Ime, megérkeztünk, elértük e házat,
Az Isten hintsen rá sok boldogságot,
A szép menyasszonyt itt biztos megleljük,
Az Isten házába illendőn vezessük.
Megjött már az óra, hívnek a harangok,
Búcsúzzatok ti, menyasszony-rokonok,
Kedves jó leánytársak, kik eddig voltatok,
Szép koszorutokból igen most megválok,
Az Istentől néktek minden jót kívánok.

Adjon az Isten néktek hű párt,
Szívből szeretett hűvestársat!
Elviszik a leánt, mind szép hajadont,
Visszahozzuk majd, mind szép menyasszont.
Kérjük azért a kedves szülőket,
Engedjék utra kedves szülöttjüket.
Zenészekhez szólok, ti is ezt halljátok,
Szuflátokat ma ne sajnáljátok,
Hadd szóljon sip és a trombita,
Hadd szóljon a szinben a kedves muzsika!

Amikor a vőlegénytkikérik, kísérik.

Ime megérkeztünk, elértük e házat,
Az Isten hintsen rá sok boldogságot!
Elvisszük a legént, mint szép hajadont,
Visszahozzuk, mint majd vőlegént.
Kérjük ezért a kedves szülőket,
Engedjék utra kedves szülöttjüket!

Kedves jó anyám, ne epeszd magadat,
Bocsáss esküvőre engem, hű fiadat,
Ha megbántottalak, a Krisztus sebére
Bocsáss meg az ő kiontott vérére.

Kedves jó apám, ne epeszd te se magadat,
Bocsáss esküvőre engem hajadon/hű/ fiadat!
Ha megbántottalak, a Krisztus sebére,
Bocsáss meg az ő kiontott vérére.

Édes jó testvérek, kik most köröttem vagytok,
Engedjetek utra engem, jó tesvérteket!
Én szeretett szívből szerettelek benneteket,
Az Isten úgy engedje élnünk/boldogan/házasesetünket,
Az Isten úgy engedje, Éljen!

Legénybarát köszöntő

Kedves jó barátom! tudom, nagy napra virradtál,
Mikor szived mellé hű társat választottál,
Hű társat, ki téged igazán szeretett,
Bármire vitt a sors, / téged/hűséggel követett.
De azért én téged nem birlak felejteni,
Szeretett jó barátom! sirig foglak emlegetni.

Somogyvár, Venhardt Imre, 1907.

Lakodalmi köszöntők

Kedves vendégeink, foglaljanak helet,
Teridve az asztal, mindenki leülhet,
Odakinn engemet zaklat a szakácsné,
Hogyha sokat várunk, mind elpuhul a lé.

A legénységnek má viszeket a talpa,
Hogy ezt a sok szép lán jó megforgathassa,
Ételt, italt, ami lesz, gyorsan behozhassa,
Itt állnak körültem a szép szolgálatra.

Én meg, hogy jó levessel vessék meg az ágyat,
Kivánok szívemből igen jó étvágyat!
/kimegy és visszajön a levesestállal/

Urak, asszonyságok!

Méltó vendégei ezen tisztelt háznak!

Kérem táncoljanak, mer idbent megfáznak!

A szakácsnék minket csak kifiktóriáznak,
Nekünk köll várni és mégis ők lármáznak.

Látják már uraim, hogy nem üressen jöttem,
Éteikkel terhelve vagyok, mindkét kezem,
De mielőtt hozzányúl^{ám}nak a kanálh~~ázz~~
Buzgó szívvel hálát is adjanak az Urnak.

De hogy én most itt soká ne papoljak,
Hogy e forró táltól sebeket ne kapjak,
Vegyék el kezemből ezt a meleg tálat,
Mellet~~t~~ már az ujjaim tovább nem állnak.

A hátam megett már husz legén vagyon,
Azoknak akaszt is süti igen nagyon,
Ne tántorogjon hát most előttem senki,
Mert a nyakát leforrá~~t~~om neki.

Itt tehát a leves, mellet adott jó hus,
Azért hát senkinek szive ne legyen bus,
Nossa muzsikuskok, szóljon hát egy vig dus,
Ezzel dicsértessek az Ur Jézus Krisztus!

Ez a jó kis leves most lett kitöltve még,
De majd másfélét is hozok, ha ez nem lesz elég,
De kérem, ha csak lehet, hagyják ám meg felét,
Mer a konyhán is várja ám a sok fehérceled.

Káposzta előtt

A Paradicsomkertből éppen most érkeztem,
Amellnek gyönyörű gyümölcséből ettem,
Mivel hogy ottan sokáig kertészkedtem,
Szép fejeskáposztát bőven termesztettem.

Száрма, a káposzta az étkek vezére,
Nemes magyar hazánk országos cimere,
Még a királynak is gondja vagyon erre,
De áldott a föld, amel ezt termette!

De most már nem dicsérem tovább,
Dicsérje meg magát,
mer belevágattam majd féloldal szalonnát,
Tizenkét disznónak elejét, hátulját,
Keresse meg benne ki-ki fülét, farkát.
Majd a menyasszony is megtalálja a vőlegény farkát!

Sültek előtt

Itt hozok sülteket, számtalan sokfólét,
Azér köszörrülje meg mindenki a kése életét,
De el ne csorbítsa ám a tányérra szálét,
Huzza meg kend bátyó a rekedt hegedűjét!

Mer nincs ám párja a jó pecsenyének,
Mert ez vidámságot okoz az elmének,
Öreg ósatyáink azér voltak oj vének,
Mer azok csak borral és pecsenyével éltek.

Ezen pecsenyéért nagy próbát is tettem,
Mer egy szilaj bikával hét nap verekedtem,
Kicsiba, hogy fogam ott nem is feledtem,
De oda se neki, csak hogy legyőzhettem!

Ezt a jó eledelt abból készíttettem,
Megvallom uraim, hogy magam is szeretem.

Bor előtt

Uraim, de keveset isznak,
Mert nincsen itt párja a
A jó Noó bácsinak.

Ki a bort szerette
És jókedvet is kapott,
Igyanak Uraim!

Hordónk még nem mozog.

Asszonyok, menyecsék!

Hozzá kell csak nyúlni,

El szokott a jó bor
Az asszonynál is csuszni!
De mégis az asszonyok a borból
Keveset fogyasszanak,
Mert nincsen rutabb látvány,
Mint a részeg asszony.
Egyszer láttam egyet,
Az úgy megutáltam,
Hogyha rágondolok,
Most is borsószik a hátam.

Sütemény előtt

Elkészült a lisztből jóféle sütemény,
Nincs ebben sem ánizs, sem mustár, sem kömény,
Cukorral vegyítve nem is nagyon kemény,
Aki ijjenel él, azt nem bántja a köszvény.
Bátran lehet enni, a gyomornak nem nehéz,
Fogjon meg belőle minden darabot kilenc kéz!

Hús, pörkölt fölött

Ismét megérkeztem uraim, sokára,
De merem mondani, nem jártam hiába,
Mert oll finom étket hoztam valójába,
Mel első eminus az étkek sorába.
Ezér az ételér nagy próbát is tettem,
Egy szilaj bikával hét nap verekedtem,
Kicsinben, hogy fogam ott nem feldtem,
De oda se neki, csak hogy legyőzhettem,
Ezt a jó eldelt akkor készítettem,
Megvallom uram, ezt én is szeretem.
De mivel hogy nincs több il eminus éték,
Erről a magyarnak szólni többet vétek.
Id van a jó pörkölt, uraim, vegyétek,
Széles jó étvággyal kívánom, vegyétek!

-

Vőfények érkeztek híres Perzsiából,
Követül küldöttek hozzátok Szittyából,
Itánnam érkeznek megterhelt tevém,
Most előkerülnek majd pompás étkeim.
Első étel lesz a bagojnyerítettés,
Utánna érkezik a kemencenyögés,
A csirkeofdittás, a bornyuköhögés,
Végül érkezik üres kocsizörgés.
Egy nagy sündisznó leszzen bepácolva,
Egy beteges bolha leszzen a nyársra huzva,
Sült pecsenye helett egy nagy fejszefoka,
Háromszázestendős keréknek az agya.
Végül disznóhus is hasasszalonnával,
Kifölvel pulkának combja rizskásával,
Kind voltam a konyhán, sült-főz a szakácsné,
Jól tud mindeneket, jobban, mint a papné.
Tudja az étkeket jól megkavargatni,
A boroskancsót is tudja hajtogatni,
Angyali szép szüzek, kik itt megjelentek,
Testi szépségeknek akik örvendenek,
Lelki szépségeket őrizzétek ti meg,
Legyen bánat nélkül szerető szívetek.

Ezen szóllásomon ne szomorkodjatok,
Hogy ezen farsangból tán kimaradtatok,
Majd jön még a másik, kibe lesz részetek,
Lősz még éegény, kívül megesküdhettek.

Sántos, Papp István, 1900.

Levesbeköszöntő

Érdemes vendégek!nem üressen jöttem,
Étekkkel tarhalva vagyon mindkét kezem,
De mielőtt hozznyulnak a kanálhoz,
Buzgó szívvvel hálát adunk az Urnak.
De hogy most itten hosszaz ne papoljak,
És a forró táltól sbeket ne kapjak,
Vegyék el kezemből ezt a forró tálat,
Amejjet a kezem már tovább nem állhat.
Hátam mögött is már tiz gazdasszon vagyon,
Azoknak a kezét is süti igen nagyon,
De mostan előttem ne tántorogjon senki,
Mert a nyakát rögtön legorrázom neki.
/földhöz vágott a vőfény egy üres tálat/
Itt tehát a levesmejjet adott jó hus,
Nosza,muzsákások,szóljon hát a vig dus,
Ezzel díszértessék az Ur Jézus Krisztus!

Mártáshoz

Érdemes vendégek/nem üressen jöttem,
Étekkkel terhelve vagyon mindkét kezem,
Itt tehát a tormás gyöngé bornyuhussal,
Erre kínálhatja ki ki társát borral.
Ögyék hát uraim jó appetitussal,
Ehhez is tartozik a cigány egy dussal.

Réteshez

Édes jó uraim!turósrétest hoztam,
Érette a konyhán sokat fáradoztam,
A tepsziből éppen most lett kiszéve,
Áhító szagától alig vagyok élve.
Régidőkből vagyon ennek az érdeke,
Decebálnak volt ez hírs eledele,
Menyegzője napján turósrétest evett,
Uj jólakott vele,hogy megszakadt bele.
De azért csak bátran egyenek belőle,
Egészséges ételm jól állók fölötte.
Jó nagy darabokat vegyenek belőle,
Ki ettől jóllakik,nem lösz bajja tőle.

Káposztaköszöntő

Pardicsonkertből éppen most érkeztem,
Mej gyönyörű kertnek gyümölcséből öttem,
Mivelhogy én ottan sokat kertészkedtem,
Szép fejes káposztát bőven termesztettem,
De én nem dicsérem, dicsérje meg magát,
Belevágattam négy disznószalonnát.
Keresse meg benne, ki ki a falatját,
A menyasszony a ^kfarát!

Tormához, hushoz

Gyöngé bornyuhus ez, mit hoztam tormával,
Csak harminckét tavasszal járt ki az anyjával,
Gyöngesége miatt szénát nem öhetett,
Szögény gyenge állat csak akorpát nyelte.
Ezér a tormaér jó sokat fáradtam,
Magyarország részét szerteszét bejártam.
Ezt a keveset is Marostóbe ástam,
Szöröncsémnek tartok, hogy reá akadtam.
Itt tehát a tormás gyöngé bornyuhussal,
Erre kínálhatja ki ki társát borral.
Ögyék hát uraim jó epetitussal,
Ehhez is tartozik a cigány egy dussal.

Hushoz, pecsenyéhez

Itt a jó pecsenye ecettel, babérral,
Jó meg van öntözve tejföllel és zsirral,
Tudom, hogy szeretik az itt lévő szüzek,
Annál inkább öregek és összek.

Süteményhez

Fődött tálban jóféle sütemény,
Nincs ebbe ánizs, se mustár, se kömény,
Cukorral vegyítve ~~nem~~ is nagyon kemény,
Ki illennel él, nem bántja a köszvény.
Ehoztam uraim a jó bélesseket,
Mazsolaszöllővel telle édesseket,
Tudom, hogy szeretik az itt lévő szüzek,

Annál inkább is öregek és összek.

Tessék hát uraim, gyomornak nem nehéz,

Fogjon meg hát minden darabot kilenc kéz.

Senta, Tarács pász, 1905.

Husköszöntő, sült fölött

Emitt hozom a finom sültet, számtalan sokfélét,
Köszörülje meg mindenki a kését,
Csak el ne csorbitsa a tányérja szélét.
Huzza meg kend, more, rekedt hegedűjét!
Jézus Krisztus dicsértessék!

Rétesnél

Emitt hozom a finom rétest,
Melnak e káposztásnak párja nincs,
Egyék e tálból is hát jó édvággyal!

Hus tormával

Gyöngé borjúhus tormával,
Csak harminc tavasszal járt az anyjával,
Szegény állat, gyengesége miatt a szénát nem ette,
Csak a korpát nyelte,
Gyöngé borjúhus tormával,
Kinálja meg ki-ki társát borjal,
Mer a cigány ezzel is tartozik egy dussal.

Süteménynél

Cukrobol jóféle sütemény,
Nincs benn sem ánizs, sem kömény,
Aki illennel él, nem bántja a köszvén.

Étkezés előtt

Érdemes vendégek!nem üresen jöttem,
Étkekkel terhelve van mind a két kezem,
Mielőtt hozzáfognának a kanálnak,
Buzgó szívvvel adjanak hálát az Urnak!
Hogy hosszan itt ne papoljak,
A forró táltól sebeket ne kapjak,
Vegyék el kezemből e forró tálat,
Mert az ujjaim tovább nem állhat,
Hátam mögött még huszm kislán vagyon,
Azoknak kezeit is süti igen nagyon,
Ne tántorogjon előttem most senki,
Mert a nyakát hamar leforrázom neki.
Itt tehát a leves,melet a hus adott →
azért,hogy a szive senkinek ne legyen bus.
Nosza,muzsikások szóljon hát a dus,
Ezzel dicsértessék a Jézus Krisztus!

Káposzta előtt

A Paradicsongertből ipp most érkeztem,
E gyönyörű kertnek gyümölcséből ettem,
Mivel hogy én ott sokat kertészkedtem,
Káposztát is bőven termesztettem,
Magyarországnak is nagy részét bejártam,
De ijjen szép fejes képosztát nem találtam.
Amerre csak jártam,mindenki dicsérte,
Fülellemel hallottam,de többet nem dicsérem,
Dicsérje meg magát,
Belevágtam féloldal szalonnáját,
Tizenkét disznónak elejét,hátullát,
Keresse meg ki-ki fülét,farkát!

Lakodalmi köszöntők
/levesnél/

"Mikor legelsőbe bevitték a levest, akkor mondja jó hangosan a vőfély:

Itt van hát az első tál étel, behoztam,
És hogy el ne ejtsem, sokat imádkoztam,
A szakácsasszonnyal összebarátkoztam,
Hús, gyömbér, sáfránnyal jó meg is sózattam.
Örülök, hogy ha tálan/nem/ viszek üressen,
Mer a vendég gyomra nem marad üressen,
Tessék, uraim! lássnak utánna!
Kérem, ne hagyunk semmit se a tálba.

"Azután jön mingyá a hus"

Jól kiköszörüljem mindenki a bicskája élét,
Mert pecsenyét hoztam, még pedig sokfélét.
Igazam mondom, hogy ki eszik ebből,
Mind egy hentesmester, úgy megizik ettől.
Kik pecsenyét esznek, mind sokáig élnek,
Őseink is ezér lettek ojjan vénnek,
Mivel a pecsenyét mindenkor szerették,
Utánna torkukat borral öblögették.

"Azután meg jött a sütemén"

Finom, fehér lisztből készült e sütemény,
Cukorral vegyítve, nem is igen kemény,
Mazsola-szőlővel van telisded tele,
És sok más jó dolgot is tettek ám még bele.
Ojj édesz a tészte, mind a csurgatott méz,
Mer megkívánja az ember, hogyha reá néz,

"Ezután jön a kása"

E tálba párolog jó izletes kása,
Aki abból eszik, saját kárát lássa,
Tessék, uraim, nyuljanak utánna,
Félbe ne hagyunk semmit se a tálba.

Vörs, Simon István, 1895.

Lakodalmi köszöntők

/levesnél/

Id van hát, az első tál ételt behoztam,
És hogy el ne ejtsem, sokat imádkoztam.
A szakácsasszonnyal összebarátkoztam,
Húst gyömbér, sáfránnyal meg is sózattam.

Örülök, hogy tálát nem viszek üressen,
Mer a vendég gyomra nem marad üressen,
Tessék uaraim, lássanak utánna!
Kérem, ne hagyunk semmit se atálba.

/hushoz/

Jól kiköszörülje mindenki a bicskája élet,
Mert pecsenyét hoztam, mégpedig sokfélét,
Igazán mondom, hogy ki eszik ebből,
Mint egy hentesmester, úgy meghizik ettől.

Kik pecsenyét esznek, mind sokáig élnek,
Őseink is azért lettek ojjan vének,
Mivel a pecsenyét mindenkor szerették,
Utánna torkukat borral öblögették.

/süteményhez/

Jó fehér lisztből készült e sütemény,
Cukorral vegyidve nem is igen kemény,
Mazsolaszőlővel van telisded-tele,
És sok más jókat is tettek ám még bele.

Ujj édes a tészta, mint a csurgatott méz,
Mert megkívánja az ember, hogyha reá néz.

/kásához/

E tálba párolog jó izletes kása,
Aki abból eszik saját kárát lássa.
Tessék uaraim, nyuljanak utánna,
Félbe ne hagyunk semit se a tálba.

Vörs, Simon István, 1895.

levesköszöntő

Halljunk szót uraim!
Érdemes vendégim, nem üressen jöttem,
Ételrel terhelve mind a két kezem,
De gogy én itt hosszan ne papoljak,
A forró tálaktól sebeket ne kapjak,
Hátam mögött is vagyhusz leány vagyon,
Azoknak akezt is sütögeti nagyon,
Itt tehát a leves, mellett adta jó hus,
Dicsértessék az Ur Jézus Krisztus!

Hűsköszöntő

Pecsenyét hoztam, de nemcsak egyfélét,
Azért mindenki köszörülje kése élet,
Ezért az eledelért nagy próbát is tettem,
Egy szilaj bikával két nap verekedtem,
Itt tehát a pecsenye, tessék mindenkinek beöle vennyi!
Ezért az eledelért nagy próbát is tettem,
Egy szilaj bikával két nap verekedtem,
De oda se neki, csak hogy legyőzhettem,
És e jó eledelt ebből készítettem.

Borköszöntő

De hoztam a "görbe fának" levét,
De hogy nem kapáltam meg annak a tövét,
Kifurtam a gazdának a legnagyobb hordáját,
Az Isten áldja meg a gazdám két karját,
Amivel megkapálta "Krisztus-vére-fáját"/szöllőtüke/

Párköszöntő

Kedves násznagy uram!
Még a világon se voltam,
Mikor a nyakamba egy fejer tarisznyát fontam,
Megtöltöttem én azt nyári holdvilággal,
Két karácsonkört hét szunyog szállásával,
Éljen a vőlegén a hitvestársával!

Vörs, Gáspár Mihály, 1898.

Ételbeköszöntők

/Tyukleveskor/

Tyukoskát hoztam,
Szépen megkoppasztva,
Tennap még a dombon
Gondtalan kapargott.
A mi szakácsnénk biz
Jó megtapogatta,
Minden porcikáját
A levesbe rakta.

Megfőtt a leves, a kása,
Az Isten áldása
Szállják az új párra!
Legyen sok boldogság
Az életetekbe,
Az Isten sokáig adjon
Szeretetet, békességet köztetek!

/Első tál ételkor/

Az első tál ételt behoztam,
Érte a konyhába sokat fáradoztam,
Borssal és sóval megfűszereztem,
Ide teszem az asztalra,
Mindenki jó étvággal fogyassza.

Pörköltnél

Behoztam a pörköltet,
Hogy velem ne pöröljenek,
Hoztam hozzá /tormát/rózsát,
Vel az is fogyasszák.

Süteménynél, tortánál

Itt vagyon a finom lisztből tákolt sütemény,
Nincs ebbe sem ánizs, semmiféle kömény,
Cukorral vegyidve nem is ojjan kemény,
Aki ebből eszik, nem bántja a köszvény.

Somogyvár, Venhardt Imre, 1907, - Baté, Horváth Ferencné, 1915.

Halljunk szót uram! én ismét beszélek,
Szögény vőlegényünk ügyében föllépök,
Hogy mi a házasság? Világi párosság!
Aki ezt próbálta, mindig így találta,
De így asz mondja erre maga Hossuth Lajos,
A szögény legénynek bozony nagyon bajos.
Báramaga fejétől ha az nem tudja,
Majd az asszony neki is tudtára adja:
Mi köll neki, egy szálíg elmondja.
Gazdasszonnak először a háztűz,
Ha ez nincs, ige-iegn nagy bűz.
Szobába, konyhába lögyön ölég szökrény,
Butor, ami szükséges,
Mer, ha a zasszony lát ebbe is szükségét,
Nem ül az senkivel vidám vendégséget.
Dörög-mörög őkelme urára, hogy a tüzes
csattogó, máhkögő ménkü hozta őtet a nyakára.
Dehát, vőlegén, ezt kerüld és kedvét keresd,
Ezért mindeneket rögtön vönni siess.
Söprű, ruha, kefe és bőrös táskalló,
Sótartó, mángorló, rokka és motolla,
Falra cifra tükör, szobába szép asztal,
Közbe ágy és karszék, juhakó a vánkossal,
Telle üveg jó fimem ecettel, rózsavizzel,
Vagy más jó szagu kenettel,
Házelőtt, ha látsz elmenni zsidót,
Ugy tuszkol ki majd mint a tatár,
Hogy végy csipkétmkendőt, ollót, gyűszüt, meg tűt,
Ládára lakatot meg soféle neműt.

Vásárra köll mönni, mer kerget az asszon,
Köll kapca, cifrádé, meg ujmódi karton,
Rózsaszínü, más színü sejemkeszkenő,
Hidd el barátom, ez ám a bökkenő!
Apró és nagy fazék, szűrő, bögre meg tál,
Hidd meg barátom, ez nagyon megrostál!
Nyársas-szék, tökgyalu, sütőlapát, pemet,
Ezeket sem termi ám a szemet!
És sok lábos edény, valamint lábatlan,
Kisebb, nagyobb kalán, likas és liktalan,
Szita, rosta osztán legvárfozó kalán,
Két hét után meg több szakajtó, kosár,
Sodrófej és deszka, kis és nagy meszellő,
Dagasztószék és szép fényes rézreszellő,
Honnak szödöd mindezt jó vőlegény elő?
Ez a gazassonynak ám mindnyájra kellő.
Köll még azonföllü sajtár és tekenyő,
Vaslábas, rézlábas, üst és serpenyő,
~~Egyenfejú~~ fényes, réz-vasnyelű kanál,
Sótartó, más eszköz álljon konyha falán.
Hát, még a lakószobáról nem is szóllottam!
Arra még sokkal több köll, mint a konyhára,
Még nem is szóllottam a szekrényekről,
Aranyos részekről és ágyterítettőktől,
De már mit elmondtam, ez is ölég nagy baj,
De még hátra is meradt egy igen-igen nagy baj,
Mondanám is, nem is, igazán átallom,
Utollára is el nem titkolhatom.
Mi türes-tagadás, arra is köll mönni,
Hogy az ujasszonnak bőcsőt is köll vönnyi!
Ebből áll röviden házasság, párosság,
Aki csak próbálta, mindig így találta.
De azért ti koszipruslányok, ne szomorkodjatok!
Hogy ebből a farsangból kimaradtatok,
Lössz majd más is, kibe lössz részecskék,
Lössz még legény, kivel megesküdhatték.

Szenta, Takács János, 1905.

Az ujasszony kikérője az asztaltól

Három égő gyertyát vettem a kezembe,
El is raktam szépen ujjaim közébe,
Elviszem a menyasszonyt padlás mezejére,
Elviszem hajfonóját, koszoruját,
Reázárom a kis kamra ajtaját.
Jaj, Istenem, mit köll tennem!
Menyecskevé kellett lennem!
Nem voltak bajjaim, de lesznek gondjaim,
Ha lesznek majd fíjaim.
Egyik a kezemet fogja,
Másik a fejemet busítja,
De azér, ha leszek,
Nyoszoló leszek,
Nemsokára két, három gyerek anyja leszek.

—
Horváth Ferencné

Kérem alázatosan,
Kérem a násznagy urakat,
El ne állják utamat,
Meg ne vessék szavamat.
Kerítsék ki karomra
A mi menyasszonyunkat,
Egy-két táncra!

"Ez volt a kikérő tánc előbb az asztaltól és utána mondták az előbbit".

Baté, Horváth Ferenc és felesége. 1915

—
Silányfa

Amikor a menyasszonyt odakisérték a vőlegényes házhoz, ott maradtak. A többi fiatal, násznép elmentek a "silányfáért". Ez a karácsonyfához hasonlított, a tetején vót egy megtisztított tyúk-szájába cigafetta-, körü pedig, föllü szalaggal-mint a májusfánál, allul talpazattal. Ezt trombitaszóval kísérték a vőlegényes házhoz-ahol a lakodalom volt, odatették a násznagyok és menyasszony közé az sztalra, vacsora alatt ott diszelgett".
"az volt, hogy így nyiljon az élet, mint a fa".

Az új pár köszöntése.

Isten az új házaspárt
Sokáig éltesse,
Élete kötelét hosszúra eressze,
Éa amint fölvték a szent házasságot,
Ugy áldják örökké a Szentháromságot.

-

Ebben a hegyoldalban ki fog virágozni,
Kivirágzik, mind nyáron az iboja?
Menyasszonyunk szíve tölve van bánattal,
Tehát, ne szomorkodj, légy vig,
Nem lesz ez mindég így/mind végig/.
Ahán szál szalma van e házon,
Annyi áldás szálljon az új házaspárra,
Az új házaspárra. Éljen !

Somogyfajsz, Németh Józsefné, 1898.

-

Rozmaringpohár

Ennek a pohárnak rozmaringos pohár a neve,
Mett/mej/ Jeruzsálembe el vagyon készídvé,
Ez a pohár rozmaringszál,
Ez a silány, aki itt áll,
Hopp ide, pallódeszkára!
Nem löszök én többet
Koszorus-leány,
Hogyha löszök, löszök,
Menyasszony löszök,
Vőlegényem mellett
Bokréta löszök.
Jeruzsáalom kapujába ~~bejárnak~~,
Foj a bor magába.
Tattunk tálat alája,
Hogy ne fojjon hijába.
Egybé juhász hányat fütttyantett áltibe,
Annyi áldás szálljon az új házaspárok fejére.
Ez a pohár tessék,
Jézus neve dicsértessék.
Házz rá cigány!

"Akkor monta^a silány, mikor vitte a rozmaringpoharat sorba"

Szena, Kiss Istvánné, 1895.

-
Ennek a pohárnak rozmaring a neve,
Mejjet Krisztus Urunk küldött Jeruzsálembe,
Hogy a menyasszony és vőlegény szeretetpoharát megihassuk.
Igyun a jókét, jó kimondott szókért,
Alsó, felső szomszédokért, rozmaring-szál legényekért,
Rózsaszínű-szál leányokért, kökényszemű menyecskékért,
Bársonyszemű öregekért, csutorahajtogató vén emberekért.
Én állok egy deszkán, Én is vagyok egy koszorusleány,
Ha leszek is leszek, menyasszony leszek,
Vőlegényem mellett bokréta leszek,
Húzd meg cigány, bankót adok,
Mer kistáskai leány vagyok,
Húzd meg cigány szározfádat,
Ne tátsd el a melék szádat!

Igal, Csécs Ferencné, 1921.

Rozmaring-pohár-köszöntő

Hala, hala, lahgattassék!
Az Ur Jézus dicsértessék!

Ez a pohár rozmaringos,
Mejjet Jézus Krisztus
Jeruzsálemből hozott.
Igyunk táh a jókért,
Jó kimondott szókért,
Külső, belső násznagyokért,
Rózsaszínű leányokért,
Violaszín menyecskékért,
Bársonyszemű öregekért.

Már én többet első
Koszoruslán nem löszök,
Ha löszök, löszök,
De akkor már menyasszony löszök,
Vőlegényem mellett
Ékös bokréta löszök.
Huzd rá cigány, százast adok,
Udvarkeli kislán vagyok!
Ha-ha, hadd menjen!

-A vacsora előtt az első nyoszolólány köszöntője-

Somogy udvarhely, Horváth Lajosné, 1906.

(Rozmaringpohár-köszöntő)

Ez a pohár rozmaringos pohár a neve,
Jeruzsálemből hozta,
Mejjet a szíve,
Egyet a jókért
Igyunk hát minnyája
Az új házasságot,
Az új házasságot.

Lenyírt, Horváth József, 1898

Menyecske-tánc

Emitt édes menyasszonyunk megérkezett,
Hogy menyecskefejjel először táncoljon,
Táncoljon vele mindenki egy kurtát,
De vigyázzanak, le ne tiporják a cipője sarkát,
Mert gondolhatják, hogy drágáért varrták,
Ezért tömjék tele bankóval a markát,
Násznagy uram kezébe egy üres tányér,
En kezdem a táncot, a többi még ráér,
Addig menjenek el tizesér, százasér/ezresér/
Huzz rá cigány, huzz rá az új házaspáréré

Hosszúviz, Wimmer Viktor, 1907.

Itt van előttünk az ékes menyasszony,
Hogy menyecskefejjel először mulasson,
Minden vendégjének egy nótát juttasson/huzasson/
Vigyázzanak, hogy le ne tiporják a cipője sarkát,
Mert gondoljanak arra, hogy drágáért varrták,
Mindenkinek táncolhat vele egy kis kurtát,
Csak le ne tiporják a cipője sarkát,
Mert gondoljanak arra, hogy drágáért varrták.

Nagybajom, Merth György, 1885.

Tisztelt vendégsereg! lányok és legények,
 Illó becsülettel egy ki csüddet kérők,
 Mig a házasságról egy kicsit beszéllek,
 Hallgasson mög mindön mögteremtött lélek!
 A szent házasságot az Isten rendelte,
 Mikor Ádámnak Évát teremtötte,
 A nagy bibliában így vagyon ez benne;
 De boldog is, kinek van hű párja,
 Mer a hű feleség, a ház gyöngyvirága,
 Vig, öröm és áldás száll vele a házra,
 Kivirágzik szépen a boldogság fája.
 Magányos legénynek unalmas az élet,
 Nincs, kivel megossza, hogy kedve éléd,
 Nincs, ki vigasztalja, ha nehéz az élet,
 Nincs, ki szóljon hozzá édes-szép beszédet.
 Ezért hát lehényök, előre, előre,
 Induljatok immár a szép mennyegzőre!
 De a házassághoz köll ám ezer dolog,
 Ami körül az ujasszony gondolata forog,
 Az ujasszonynak tűzhej köll elősször,
 Amön meleg finom ebédeket főzzön,
 Aztán köll süprű, ruhakefe, dézsák a sarokba,
 Mángorló, sótartó, motolla és rokka,
 Falra cifra tükör, új szeg, fényes asztal,
 Köll láda, diván, ágy, vánkusz, szék huzattal,
 Rosta, szita, kosár, szaksztó és kanál,
 Lábos, bögre pohár, üst, bogrács, serpenyő,
 Villa, kés és balta, dagasztó tekenő,
 Tű, cerna, gyűszű, magassarkú, cipő,
 Hacacaré-kendő, ez lesz ám az igazi bökkenő!
 Csukott csipkés bugyi, a csukott bugyihoz,
 Kúcsot is kő annyi!
 Ezt mond mögvögyétök, kezére adjátok,
 Kivánom az égnek áldásait rátok!

"A menyecske-tánc után szokták mondani a lakodalomban"

Somogyudvarhely, Fekete Józsefné, Luka Erzsébet, 1912.

Tréfás asszony-köszöntő

A szent házasságot maga Isten szerző,
Maga Isten adta Évát Ádám mellé,
Hogy legyen neki egy hű élettrása,
Örömben és bajban. Mindezt Mózes
könyve hiven elénk adja.

Nincs is ám jobb, mint kinek van
egy jó hű felesége,
Mert a hű feleség a ház gyöngye, éke,
Vig öröm és áldás száll vele a házba,
Es szépen kivirágzik a boldogság fája.

A rideg legénynek unalmas az élet,
Mert nincs kivel megossza, ha egy kis kedve éled,
Nincs, ki vigasztalja, ha megnyől a gondja,
Nincs, ki ékes szókkal kedvességet mondja.

Azért hát legények, kinek nincs még párja,
Tegyen föl mielőbb Jutkára vagy Évára!
Én is gondulkodom már régutta felüle,
Maj talán lesz is valami belüle.

Csak hogy, az ám a fő, hogy a jó asszony ritka,
Ezért sok nő, tudom, áll ki velem síkra,
No, de nem bánom, ha a szemem kiássák is,
De mégis kimondom, hogy némel asszony
rosszabb, mint az ápis!
Dühös, mint a sárkány, kempöl a nyelve,
Jaj annak az férjnek, akihez ijjen jövel,
Duzzog, pörül, dörög, savanyó az arca,
Mind a ma szakasztott éretlen vadalma.

"Vettünk a vásárba ijjen vőfénykönyveket, abból kiszedtük, ami nekünk
betszett, meg magunk is irtunk le. Vót abba mindenfélről, átelről,
italról, ...nincs már meg, odattam egy gyerekeknek... mi magunk átírtuk,
mer vótunk mi négyen férfiak, s a btáym is átírta belőle, amit akart,
meg magunk is átírtunk belőle, amellik tetszett nekünk, s megtanultuk..
Itt Bajomba ize vót vásárs az istóriások áruták, tán a huszas évekbe.
még ámoskönyvet is árutak, és mondta, hogy: Id van egy álmoskönyv, ha
feje alá teszik/Ojjat ámodozik, hogy belegabajodik!"

Nagybajom, Merth György, 1885.

"Ezt úgy szoktam csinálni, mintha könyvből olvastam volna"

Halljunk szót uraim!
Hajdanában egy leányka,
Ojjan szelíd volt mint egy báránka,
Egyszer aztán csak, mégis csak férhez megyen,
Pöcsös Tamás uram ökelméhez.
Nappal szépen tettek-vettek,
Este osztán lefeküdtek,
De reggel szüzen föl is keltek.
Akkor menyasszony, Rózsika,
Rögtön a paphoz szalada,
Hogyha igazi lelkiatya,
Hát a dolgot rendre utasítsa.
De éppen kint süpört a papné,
Na, mi bajod te Pöcsös Tamásné?
Az én uram azt akarta az éjjel,
Hogy én az én szőröcskéjét,
Piros, fehér püccörkéjét
két marokra vegyem,
És én magam beletegyem.
De én most is csak azt mondom,
Nekem arra nincs semmi gondom.
Száz szónak is egy a vége,
Az a férfi kötelessége.
Na, te! én vagyok egy öregcske,
Nem ilyen ifju menyecske,
Mégis az uramét mindeneste
két marokra vezzem,
És én magam beleteszem.
No, most ezt egyet kezdettem megkezdem/
De most is pörvestővé lettem,
Ha majd hazamegyek,
Az uramat majd megkövetem,
A faromat alávatam,
És én magam beleteszöm,
De röggelig ki se vöszöm,
Hadd dagadjon hétrő hétre,
Mindörökkön örökre!

Nagybajom, Merth György, 1885.

Lakodalmi halál-játék

Dicsértessék az Ur! Ezzel kezdem szómat.
Minden jelenlévő hallja szavaimat!
Ha már nem is mondom, látjátok, kim vagyok,
Öreget és ifjat sirgödörbe hányok.

Bokrétás násznagyok, nem soká mulattok,
Koporsó, szemfödél várakozik rátok,
Boroskancsó előtt olvasót vegyetök,
Kucorogva csendessen sarokba üljete.

Nyoszolóasszonyok haza induljatok,
Mert ha megtudjátok, eltörik a szátok,
Hogy mi vár most rátok, nem is gondoljátok,
Szürke ló, koporsó várakozik rátok.

Hát, ti gánicán meghizott vőfények! hol vagytok?
Akik bakkecsék módra imént ugráltatok.
Levágja nyaktokat az én éles kaszám,
És nem ehettek többet jó mézes gánicát.

Hát, ti gánicán meghizott koszorusleányok!
Akik már mind a férhezmenés után vágytok,
Köszörülöm kaszám, levágom nyakatok,
Igy mulik el a ti földi boldogságtok.

Látom, a vőlegény ur is férhezvonta a száját,
Hogy itt köll neki hagyni a szép menyasszonyát,
Hisz, ne busulj semmit, az is jön utánad,
Még máma fölpackolom, s elviszem utánad.

A menyasszonyt viszem, téged pedig huzlak,
Egy méj sirgödörbe majd belefujtalak,
És így majd a menyasszony énreám marad.
Köszörülöm kaszámat, levágom nyakatok,
Igy mulik el a ti földi boldogságtok.

Hát, ti sarokba kuporgó bikaszemű cigányok!
Hogy az a mennydörgés ménykü szakadjon reátok!
Cimbalmos és primás, sipos és nagybőgős,
Várakozik rátok a főördög, a sütő.

A főördög, a Pulutó, várakozik rátok,
Rövid idő múlva be kell rukkolnotok,
A dok purgyátokat kössétek bugyerba,
Ugy hurcolkadjatok el az örökös pokolba.

No, megtelt a szekerem, másvilágra megyek,
Ujabbakat keresni én azért sietek,
Mert van elég kerhel, naplopó,
No, te termarágó cigány, hát, hogy száll az induló?

Nagybajom, Merth György, 1885.

Lakodalmi halál-játék

Bokrétás násznagyok nem soká mulattok,
Koporsó-szemfedél készen vár reátok,
Köszörülöm kaszámat, levágom nyakatok,
/Igy mulik el a ti földi boldogságtok/.
Hát, ti nyoszolóasszonyok, ne kolondozzatok,
Boroskancsó helett olvasót vegyetek,
Kezetekbe véve kuckóba üljetek.
Mer köszörülöm kaszámat, levágom nyakatokat.
Hát, ti gánicán meghizitt vőfények! hol vagytok?
Bakkecske módjára ne ugrándozzatok,
Mer köszörülöm... stb.
Látom szép koszorusleányok,
Szivetekből tudom, mi a kívánságtok,
Asszonyok sorába szeretnétek jutni,
De az én kaszám azt meg nem engedi,
Mer, köszörülöm... stb.
Látom, a vőlegény ur is férehuzta száját,
Hogy itt kell hagyni a szép menyasszonyát,
De ne félj semmit, mert az úgy viszem,
Téged meg úgy huzlak, s egy gödörbe belezuhantalak.
Hát, ti konyhába irgódó-forgódó szakácsasszonyok!
Kik az ételeket össze-vissza sóztátok,
A pokol tonácán készen áll egy vasfazék,
Minden szakácsasszony abba hurcókodjék.
Köszörülöm.... stb.
Hát, ti sarokba kicergő-kucorgó birkaszemű cigányok!
Hogy hordjon el benneteket a török-orosz-tatár!
Szedjétek, vegyétek a bugyorba a hegedűt, a bőgőt!
Ugy hurculkodjatok az örökös pokolba!

Horvátkut, Nemes család nő tagjai.

Kaszás-játék

Dicsértessék az Ur! Ezen kezdem szómat,
Minden jelenlenvő hallja mondókámat!
Ha bár nem tudjátok, hogy én ki vagyok,
Ifjat és öreg^{et} sirgödörbe hányok.
Másvilágról jöttem, halál az én nevem,
Sürgős a teendőm, amiért eljöttem.
Ti bokrétás vásznagyok, nem soká mulattok,
Koporsó-szemfödél vár immár reátok,
Szép nyoszolóasszonyok, hazainduljatok,
Életetek végén kalamarkozzatok,
Nem használ a kérés, sem sirás, zokogás,
Nyelveteken van a perpatvar, káromlás?
Látom, a vőlegény is férehuzta száját,
Hogy itt kell hagyni a szép menyasszonyát,
Ne busulj, a menyasszonyt viszem majd
Téged pedig huzlak, valahol a gödörbe
szépen belefujtlak.
Hát, ti sarokba kicergő-kocorgó birkaszemű cigányok!
Vigyen el benneteket az orosz-török-tatár!
Hegedű, cimbalom, sip és nagybőgő,
Vigyen el benneteket a Pluttó és a füttő!
Hát, ti konyhába irtgódó-forgódó gadasszonyok?
Bögrétek üritve? piros az orrotok,
A pokol tornácán készen áll egy fazék,
Minden gazdaasszony abba hurcoltassék.
Ha széjjel tekintek, szép nyoszolóányok
Látom, szívetekbe, nagy a kívánságtok,
Az asszonyok sorába szeretnétek jutni,
De azt az én kaszám meg nem engedheti.
Most pedig/Megtelt a szekerem, másvilágra megyek,
Beszámolás után újakat keresek.
Van elég borivó, korhel és naplopó?
Porbajáró cigányok, hogy szól az induló?!

Kéthely, Mészégető Mihály, 1893.

Cigánybucsuztató

A mi sgedelmünk legyen a nagy szemü, karikalábu, tarka hátú, füstös semmiségü Jupiternek nevébe, aki szerezte az üllőt, kis és nagy kalapácsot, minden csengő-bongó szerszámokkal együtt a fujtatót, ami nektek is kedves hallgatóim, hasznatokra an-hele, elsősorban a nagy szemü, karikalábu, tarka hátú, füstös semmiségü Jupiternek nevében és az előtttem megpityeredett jázsereg vigasztallására felveszem és elmondom egyházunk alpigéjit, amejjet írva található a kétfoguzgújsaj... 32. ráncának a 92. akasztásában, ahol is a megnevezett szent hejen a kétfogu guzsajáról vén ciányasszony péntölinek a 32. ráncának a 92. akasztásában a következő adatok hallhatók: szép volt, jó volt a dade magzata, de mégis megmérgalódzott, megfujtotta a nagy nyavajája, mejjet a nagy fáraó okozott reája. Nem hatta a fáraó tovább nyakaskodni, berántották a pokolba többi attyafiai, vannak ám ott neki sok szép rokonai, kár volna nevüket elől nem számlálni, csak figyelemmel hallgassa mindenki.

Harangérc-valagu Gereben Magdolna,
Kedves hitestársa, Ecskefülű Jóska,
Pantallér-pofájú Nyergesorru Örzse,
Félcsipejjű Julcsa, Duzzadtszemű Marcsa,
Maradtak tinektek vigasztallástokra.

Csippás-szemű Lőrinc, Botskorszájú Mátyás,
Szerelmes fiaim és a kedves Évám,
Tudom, hogy bánkódtok atyátok halálán,

Van most nyifogásban a szegény Görény György,
Harmadfél-csipejjű szegény Palkó öreg,
Hosszuorru Lajos, Görényszemű Elek,
Tudom, hogy siromig elkisértek engem,
Bucsuozom tőletek Tevehátu Sándor,
Kedves János sógor, Tyuktermetű Tamás, és Pipázó Mátyás.
Ez a négy személ volt hozzám jó atyafiság.

Szerelmes Mariska, Korságos Juliska,
Kik meglátogattok a betegágyamba,
Maradj hát te is Vinnyadtszáju Sára,
A görbevalagu Panka Mihájnival.
Az ifju sógorommal, görbe Pap Józssival,
Csipettfülű Samut, Köszvényes Ádámmal,
Gerezdesvalagu Lajost, is Pál szomszédjával,

Szerelmes hugom, tőled is bucsuzom,
Ezen imádságom mind nektek ajánlom,
Aggyon a fáraó néktek egy énekes papot,
És a ti fejetekbe egy nagy fekete kalapot,
Amit a Riska tehén az udvaron hagyott, hap-hele!

B.szabadi/Kiliti/, Mózsá Ferencné, 1904.

Miatyánk Isten mennybe,
Német császár Bécsbe,
Ferenc Jóska Budán,
Azonképpen jó bor van Kanizsán.
Ha én abba a mélséges mál pincébe lemehetnék,
Abbol a háromszázhatvanhat akós hordóból ihatnék!
Dolóresz in Ferkó,
Neked a bor nem jó.

"Ezt akkor szokták mondani, amikor valaki elaludt a lakodalomba, akkor így bucsuztatták, meg játszották is"

Tapsony, Varga Imre, 1907.

Lakodalmi "halott"-sirató

Zenyém vót a tiedbe, Mariska,
Szivem örül, ha hanyatt dülsz!
Lóg a csöcsöd bimbója,
Mint a tököm golója, Mariska.
Kemin farkom tapintott,
Lábad közé szuszintott, Mariska.
Mi is szüzek vagyunk! /lányok, fiatalok/
Mink is azok voltunk! /öregesek/
Maj tik is uj jártok, mint mink,
Maj tik is uj jártok, mint mink!

Jaj, nekem, egyetlen, egyetlen jó párom!
De sose felejtém ő, mikor a kisajtónátját csinyátuk, én tartottak,
kő meg furta. Drága egyetlen angyalom! Ez a drága jó torkod,
kin azt a sok noha-bort leerögédted. Dráda, jó kedves, aki úgy
pofonvágtá, csak úgy geregicátam. Hőj de kigyűtt a szépasszonyok
lámpája! De mi lössz énvelem most? - Jaj, nemem, szája, szája, fa-
szája! Ojjan szája, mint a faszája! Jaj, csak ezt sajnálom! - //akkor
itt tapogati egy kicsit// - Jaj, énnekem, de mi lesz énvelem! Drága
egyetlen jó párom! Sose felejtém ő, mikor a Kozma Katit mög-
herkentyűzte kő, engem meg valagba rugott kő, mikor ott értem
kődet. Drága jó, hűséges párom! De sose nem felejtém el, evvel a
drága lábaiddal de sokszor valagba rugódtá.

- "Behozzák - a lakodalomban - a lahottat padon, letakarják fe-
hér lepedővel, csutát teszenek a bögyörőjéhez, osztán az ott mo-
zog. Akkor osztán odamegy a felesége és ott siratja, ez férfi és
szoknya van a nyakán, kendő a fején, alul is szoknya és úgy kezdi
el a siratást.... Volt egy pap is, aki gyászbeszédet mondott":
/ Kedves halotti szomorú halotti gyülekezet! Itt fekszik előttünk
kedves keresztény tesvérünk, akinek máma tekerte ki a nyakát
a nóha-szóló vessző. Id van mellette gyászoló felesége. - Kedves
tesvéreim! Ti is szomorkodjatok vele. Itt fekszik előttünk, a
combján van az elfásult karja, a kedves feleségét többet már
nem veri meg avval. Amott van előtte a léj, amit te sajnál-
tál, od van, de mos már hijába, elszalasztottad azt a kis stiglic-
madarat. Bucsuzzatok el tőle most, kedves felesége és te is
dudorodott orru Ráskó Kata nénje, repedt sarju ánya, meredszemű
nénje, jó iszákos, részeges édes jó tesvérje! Bucsuzzatok el most

Minnyájan tőle, mer nem látjátok többet az örök életbe.
Most pedig kívánjuk kedves tesvérek az elhunyt tesvérünknek
azt, hogy úgy ugorja át a lelke a poklot, mint az öreg nyúl a
bokrot! Ámmen."

Űz közbe ment mindig, Mikor a felesége siratta, a "pap" akkor
megátt-a szöveggel-. A végén leborították a padrol..."

Szenta, Takács János, 1905.

"Szoktuk csinyáni a lakodalomba a 2kendervágást" is. El készíttem
vágni a kendert, s mint a vágó, mondogattam, hogy "csip-tetlek-
tæk-tlek, tlek". Osztán gyűtt kérni az egyik szomszádasszony:
Komámasszony! aggyon kē egy kis marok kendert, énnekem nincsen
kendöröm, hát nem tudtam vetni, nem értem rá stb.-Én meg kepi-
rongattam: Nem szélleni kē a pfáját komámasszon? Kēnek od van
három lánya férhüzádók és énhozzám gyün kē kendert kérnyi!
Mikor énnekem meg négy lányom van férhövaló... Nekem beleka-
paszkodott a pijóka/pióca/ a valagamba, mögértem őket ki-
szennyi: kend meg ott a Peti Varga Gyulával aszáak-basztak ott
a rék mellett. Nem sü ki a szeme? még én adjak kendert, takarod-
jon kē, mer mingyá fejbe vágom kēdet! //Gyűtt a másik kérő//

Aggyon ke komasszon kendert!-

Süllön ki a két szöme! Két lánya va, s as se tudja férhö annyi?
Hanem ólákodik-kurválkodik, mindönfelé, nemhogy a kenderével
vacakóna, hogy lönne kēnek is kenderje? -Énnéköm négy lányom
van, de mind a négyet tisztösségessön férhö tudom annyi. A legüdő-
sebb jányom 22 éves, osztán csak két fattyuja van, s tisztességösen
nevelem őket, a másiknak csak egy van, a hamadiké csak mos lössz
maj mög. A negyedik is bejelentötte, hogy édösanyám, neköm is lössz
ám gyerököm, és mégis tisztösségessön férhö tudom annyi. Mindegyiknek
tudok vásznat annyi, kē meg annak a kettőnek se tud. Szégyölle kē a
pfáját, takarodjon kē innen, illen mocskos asszonnak nem adok én
semmit se!"

Szenta, Takács János, 1905.

Lakodalmi és pincészeri paródikus ének.

Ha én lemehetnék annak a mélséges méi pincének a fenekére,
És abból a 366 akós hordóhól egyet ihatnék!
Addig innék, míg a fogam ki nem ázik,
Míg a hasamba a szőlő-mag ki nem csirázik,
Dolóresz én "ferkó" neked a bor nem jó.
Hordó dugájából legyen a koporsóm megcsányálva,
Tejfölös turós-mácsikkal legyen kipiktóriázva.
Dolóresz in "ferni"! a szemed essen ki!
Mákos palacsinta legyen a szemfűdelem,
Turóárétes legyen a sirba eresztő kütelem,
Dolóresz in ferkó neked a bor nem jó!
Két szál jolbász égjen fejem fölött gyertya hejjett,
Tizenhat esztendő kislány mondja a pap helött,
Dolóresz in ferkó, neked a vor nem jó!
Ismertem apádat, olyan dús-gazdag ember vót,
A Balaton partján két hazai rongya vót,
Dolóresz in ferni, a szemed essen ki!
Terád hagyom ezt a fekete sejemkalapot,
Amit a szomszédék tehene az idvarba hagyott,
Dolóresz in ferkó, neked a bor nem jó!
Jancsi, Pista, Ferkó, főgjátok kütelét,
Eresszétek a sirba a jó fingó seggát.
Dolóresz in ferkó, neked a bor nem jó

"... egy embert ráfektettek egy padra, letakarták fehér lepedővel.
Aztán a társai közül egyik felöltözött papnak, egy fehér szoknyát
vett magára, a másik egy savanyó-uborkát tartott villán, s avval
szentülte meg, és eztet éndütek. Évót egy kántor, meg egy pap... a
nép meg körüjállta....éfélt után csinyáták....oszt adtak neki bort,
hogy igyék"-

Somogy-sámson, Lantos Imréné, Horváth Irén, 1910.

Kruspáng-koszoru

Vót egy ojjan szokás is, hogy a vőlegény legközelebbi hozzátartozója, menyecske, volt a nyoszolóasszon. A nyoszolóasszon a menyasszonyos háunál kapott egy élő tyukot -amié fizetni köllött-, és amak a nyakába "kuruspángbol" font kis koszoru vót, ezen ugyancsak szallag vót. Ezé pénzt köllött fizetni a násznagyokkal, a menyasszony násznagyával szokták így viceölődni, alkudozni.. A két első "silánynak"/koszorus-lányok/pedig hozzá tányért és kanalat köllött vennyi, azta menyasszony násznagyának szokták kifizetni. Abbul evett vacsorakor a vőlegény és a menyasszony.. Ezt kis kuruspáng-koszorut, -ami a tiknak a nyakába vót, fődobták a vőlegényes ház tetjére. És ha megmaradt, nem pttyant le, akkor azt mondták, hogy megmarad a menyasszony, ha lepottyant qa koszoru, aszonták, na, ebálnak, visszamegy a menyasszony!

Vizesphár

Amikor a menyasszony hazement az esküvőre, üdősebb asszonyok elkészítettek borospoharat vízzel, és oda tették az ajtóba. És ezt fő köllött a menyasszonnak rugni. Evvel azt akafták megmutathí, hogy majd amikor gyermek lesz, szülésnél áll, akkor könnyen élegyen a gyereknek a vize, ezbazt a jelt mutatta..."

Gazdasszonkösöntő kis tojással

Házigazdánk lakodalmatbtartott,
Minket gazgasszonyokat sütni-főzni meg is hívott,
El is sütöttünk, főztünk mindent, nem maradt más, mint ez a pici tojásunk. Ezt is esütöttük, főztük vóna ám, de tudják, ez ojjan pici is, lotykos is, ippeg ojjan, mint a násznagyoké.

Baté, Horváth Ferenc és felesége 1915

Lakodalmi köszöntő

Dicsértessék a Jézus Krisztus!-Mózes a pusztába egy rézkigyót mutatott be népének.Én is bemutatom az életfáját,amiért én magam voltam a Paradicsomkertbe.A szépségtől semmit se láttam.A gyönyörűségtől pedig mingyá elájultam.Odajön egy angyal,kérdi tőle,hát,mit keresel te itt alvó gyermek?-Én mondtam,hogy ezér a szép fáér jöttem!.-Dehát,hogy jöttél,te ide,mikor nem háztál sem fűrészt,sem fejszét.-Én meg-ú fogtam,a töviből kihúztam;ékes menyaszonnak pedig ajándékuul hoztam. Van ezen körte,alma,magyaró,tetejébe egy nemezeti lobogó,tetjébe egy aranyos bűgerlice,aki mindig azt csevegi aranyos kis szájával, Szálljon áldás az új házaspárra!-

/ Ez torta volt régen,az allába pedig az Éva meg Ádám volt allú.Éva nyult föl az almáér,vette le az almát...meg egy nagy kigyó,rá vót tekeredve a fára...meg is tudták sütni/.Most tükéből van ez az életfa. A vacsoránál én bementem és mondtam: ^{idebe} Halljunk szór Uraim!Hát,ti legénye,hát,ti a legyet cspjátok ? Odani a nagy kárt meg nem is tudjátok?-Erre ment a tarka macska, a csapot kirugta,uccu neki elfutott,Katonának meg fölcsapott! Ti legények!Gyertek verjük mi az a macskát agyon,Mert ő okozta, hogy a mi hordónkon a nagyon...Nohát,nem jöttök?/azok mondták,hogy,nem/.-No,nem baj,maj hordok én nektek bort öleget.Épp most hallottam,hogy a molnárok a Baltonba bevágták a jeget. Mint a Balaton partján ottan jöttem-mentem,ezt az aranyos kakaskát ott megleltem.Gondoltam magamban mingyár,hogy a bor mellé hus is köll.Én mingyár megfogtam,megsütöttem,megpirítottam,utollára megkopoulosztam,A tisztelt násznagyoknak ezt ajándékuul adtam/hoztam/. A tisztelet nászangy urak,ezt használják el jó édvággyal!Az Isten éltesse a násznagyokat sokáig!Keddtől fogva szerdáig.De adjon ám az Isten köztük ollan lórást-futást,HOGY a budapesti/marcaki/ vásáron loo év múlva találják meg egymást!/egy levágott kakas fej,nyakr részt kitömve tesz le az asztalra/"Régenbben a levágott fej egy fára vót ráhuzva és egy.kerékrépába bele vót táve...Én má 12 éves koromba tanútam,meg láttam;már senki nem is tudja,csak én...Na,akkor a násznagyok ezt megköszönték,s akkor egy kislán jött,s az megki-náltporral és én mondtam neki:

Köszönöm angyalom,gahambom e pohár borodat,
Ezért még,ha lehet,én segittem megásni a sirodát.
Ezért még,ha lehet,én táncolom el a lakodalmadat.
Az Isten éltesse az új házaspárokat sokáig,
Pénzbe járjanak bokáig!

De esztendőre aggyon ám az Isten nekik ojjan egy kis Pistát,
Aki az édesapjának pisál pálinkát.
Háromra ojjan egy kis Mariskát,
Aki az édesanyja helett kisöpri a szobát.
Ötre pedig ollan egy kis Miskát,
Aki az óbol kihajtja a siskát.

Szenyér/Somogyzsitfa/, Tislér Antalni, Simon Teréz, 1898.

/mosdatás/

"Amikor még az édesanyám is menyecske vót...amikor a menyasszonyruhát levetették a lagziba,és a menyecske fejét bekötötték,-a menyecsek-tánora-,utánna az uj menyecsek mindenkit "megmosdatott",Ment vele a vőfény,és a menyasszony egy szépen kivarrrott kendővel megtörülte őket;pénzér. A vőlegény vitte a tányért és abba rakták az ajándékot. Mindenki iparkodott,nehogy szegyen érje,és kimaradjon a mosdatásból...a nyoszolólányokon kezdte a mosdatást,s utána a nyoszolóasszony,rokonok,jó barátok,s mindekit sorba végigmosdatott,evvel a kendővel megtörülte az arcukat.A vőfénynek a kezébe vót egy esőesőkorsó,s abból a vizből öntött a kendőre és ugy mosdatta őket"

Törökkoppány,Buzsáki Istvánné,1903

A lakodalomban, mikor má megvót a dussolás és vacsora, akkor így szórakoztunk. Körbe átunk. "Bóhaszékezték" is. Meg osztán ezt a nótát szokták énekelni a játék közben. Mindenkinek v'lt egy pohár a kezében, amiből ivott. Volt a kör közepén egy lány és egy legény, akik öntözték a poharakba. A körben állók egyik kezükkel fogták egymást, a másikkban a poharuk volt. A középén rendszerint egy első vőfény és a koszoruslány volt, a körben pedig a többi fiatalok, de felnőttek is be szoktak állni a játékba.

Jézus is a jó bort szereti,
Jóska fiát mellé ülteti,
Jóska iszik, Nándi örül,
Hogy a sor majd órá kerül;
Le, le, le, le vele!
Le, le, le, le is vele!
Válják egészségükre!
Ez a jó bor.

Dezső is jó bort szereti,
Pista fiát mellé ülteti,
Pista iszik, Gyurka örül,
Hogy a sor majd órá kerül;
Le, le, le, le vele,
Le, le, le le vele!
Válják egészségükre!
Ez a jó bor.

Ezt addig játszották, míg a körön végig nem értek. Ennél a szokásnál a cigány nem kísérte őket zenével, mint a dúsnótánál. Rendszerint utána következett a "bóhaszékezés".

Egy széket tettek a szoba közepére, amire egy leány vagy fiú ült. Volt egy fiú-általában a legmókásabb vőfény-, akinél volt egy csomóra kötött zsebkendő. Ő neki sugta meg a széken ülő, hogy ki az a körben állók közül, akit meg akar csókolni. Annak a hátára ütött a csomóra kötött zsebkendővel a legény. Utána azzal cserélt, aki természetesen leány volt már, s ő pedig egy fiút "súgott" a vezetőnek.

Csombárd, Szabó Györgyné, 1922./Somogysárd/

Amikor elbúcsúztatták a menyasszony vagy a vőlegényt a háztól, akkor a násznagy és a nyoszolóasszony ment elől, és az első vőfény, meg az első koszorúslány. Akkor úgy ment a vőlegény és a menyasszony az ön időmbe a kapuig. És akkor a kapunál kicserélték, az első koszorúslány ment a vőlegénnyel.

Egy szép piros almába egy hosszú rozmaringszálat szúrtak, volt talán egy méter is, és azt vitte a két násznagy közt a nyoszolóasszony a templomba és oda tette az oltárra. Ez volt a pap egyik ajándéka.

Az itt alkalmazott alma és rozmaring a szerelmi szimbólum egyik formája volt, amit ebben a formában egyedi esetként említhetünk megyénkben. Aligha tévedünk, hogy a szerelmi szimbólum mellett a termékenység jelét^{ől} és a megyénkben meglelt sokféle formában meglévő-életfa-ábrázolásról is szó van esetünkben. /Somogysárd és környékén/.

Baka-miatyánk

Miként a kéthetes zódhasu rekrutának sajkájába párolgó zupa orrcsiklandos, köménymagos illatátul elkábult katonaruhás szobaciva által felsurul tükörsima szobapadlón elcsuszott lovassági tábornok dörgő káromkodásától felébredt fakir kiaszott melléből előtörő hörgő sóhajtas foltán meglágyult aszfalton kopogó jégeső álta elvert suszterinas füttyöllésében gyönyörködő operaházi karmester dirigáló pálcájára támaszkodó sarki hor-dár árgus szemeivel körültekint, miként a kakukkos óra ingájának lengésétől kettészakadt bodor pipafüst merő mivoltától prüszkölő vén macska lángoló bajusszáttól megcsiklandozott teknősbéka sima hátáról lecsuszott svábbogár csendes hét ...ján emberevő indiánusoktól meglepett bakfislán kötényében összeszedett édes számóccából dúskáló sárgarigó füttyölésétől fölébresztett éjjeli bakter rozsdás filinkájától agyondurrintott szunyoglehelletétől megérintett vadrózsabokorban szundikáló kulisszatologató nyitott szájába a megtermékenyítő zápor-esső becsurog, aklnt csurogjon miránk is szegén bakákra az Isten áldása. ámmen.

"egy mezőszilasi fényképésztől tanultam"

-

Cigánybucsuztató

A mi sgedelmünk legyen a nagy szemű, karikalábu, tarka hátú, füstös semmiségű Jupiternek nevébe, aki szerezte az üllőt, kis és nagy kalapácsot, minden csengő-bongó szerszámokkal együtt a fujtatót, ami nektek is kedves hallgatóim, hasznatokra an-hele, elsősorban a nagy szemű, karikalábu, tarka hátú, füstös semmiségű Jupiternek nevében és az előtttem megpityeredett jászszereg vigasztallására felveszem és elmondom egyházunk alpigéjit, amejjet írva található a kétfoguzgújsaj... 32. ráncának a 92. akasztásában, ahol is a megnevezett szent hejen a kétfogu guzsajáról vén ciányasszony pöntölinek a 32. ráncának a 92. akasztásában a következő adatok hallhatók: szép volt, jó volt a dade magzata, de mégis megmérgeződött, megfujtotta a nagy nyavajája, mejjet a nagy fáraó okozott reája. Nem hatta a fáraó tovább nyakaskodni, berántották a pokolba többi attyafiai, vannak ám ott neki sok szép rokonai, kár volna nevüket elől nem számlálni, csak figyelemmel hallgassa mindenki.

Harangérc-valagu Gereben Magdolna,
Kedves hitestársa, "ecskefülű Jóska,
Pantallér-pofájú Nyergesorru Örzse,
Félcsipecjű Julcsa, Duzzadt szemű Marcsa,
Maradtak tinektek vigasztallástokra.

Csippás-szemű Lőrinc, Bovskorszáju Mátyás,
Szerelmes fiaim és a kedves Évám,
Tudom, hogy bánkódtok atyátok halálán,

Van most nyifogásban a szegény Görény György,
Harmadfél-csipecjű szegény Palkó öreg,
Hosszuorru Lajos, Görényszemű Elek,
Tudom, hogy siromig elkisértek engem,
Bucsuozom tőletek Tevehátu Sándor,
Kedves János sógor, Tyuktermetű Tamás, és Pipázó Mátyás.
Ez a négy személ volt hozzám jó atyafiság.

Szerelmes Mariska, Korságos Juliska,
Kik meglátogattok a betegágyamba,
Maradj hát te is Vinnyadt száju Sára,
A görbevalagu Panka Mihájnival.
Az ifju sógorommal, görbe Pap Józssival,
Csipettfülű Samut, Köszvényes Ádámmal,
Gerezdesvalagu Lajost, is Pál szomszédjával,

Szerelmes hugom, tőled is bucсуozom,
Ezen imádságom mind nektek ajánlom,
Aggyon a fáraó néktek egy énekes papot,
És a ti fejetekbe egy nagy fekete kalapot,
Amit a Riska tehén az udvaron hagyott, hap-hele!

B.szabadi/Kiliti/, Mózsá Ferencné, 1904.